

TICKETLESS TRAVEL IS AN OFFENCE
.....which makes our APSRTC LOSE REVENUE
(PENALTY for TICKETLESS TRAVEL is now a FINE
upto Rs.500/- besides the collection of ACTUAL FARE)

HELP us TO PREVENT this illegal act. Enable to
PROVIDE MORE SERVICES and Passenger amenities.

Andhra Pradesh State Road Transport Corporation

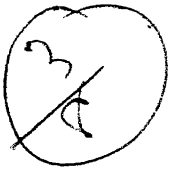
(An undertaking in the service of the travelling public)

UDL
25.4.03

హంసద్వని

(రాగమా లిక)

Acc. No.
31493.

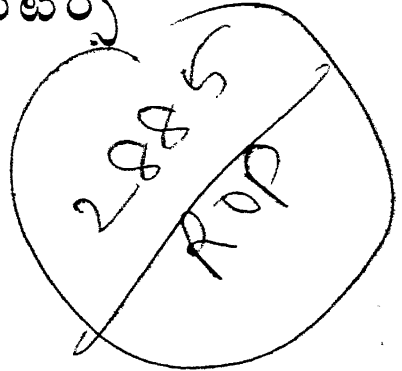
ప్రచురణ ఆధ్వర్యం:

ఊన్నైర ఆర్ట్స్ డియేటర్స్

ప్రొ డ రాజాబ్

కొత్తైర
ఆర్ట్స్ డియేటర్స్

ఎ ల్. మా లకొండయ్య

ఆన్ని హాక్కులు రచయితవి.

ముద్రణ 1981

ప్రతులు 1000.

వెల :

సాధారణ ప్రతి : రూ 2-00.

గ్రంథాలయప్రతి : రూ. 8-00.

ప్రతులకు :

1. కిన్నెర ఆర్ట్స్ డిపార్ట్మెంట్

2-2-647/153

సెంట్రల్ ఎక్స్ ప్రెస్ కాలనీ

హైదరాబాద్ - 50013.

Phone : 703318.

2. శ్రీ ఎల్. శ్రీనివాస్

94, శ్రీనివాస్, కాలనీ,

హైదరాబాద్ - 500873,

ముద్రణ :

శ్రీ వివేకానంద ప్రింట్స్

లక్ డీ కాఫూల్

హైదరాబాద్.

నా లో
సాహిత్య, సంగీతోత్సాహాలను
ప్రోత్సహిస్తున్న
మిత్రులు

మహాకవి, కళాప్రపూర్ణ
డా. బోయి భీమన్న గారికి

రాగ సుధ

చిన్ననాటి మండి, సంగీత, సాహిత్యాలంటే నాకెంతో అభి
 అభిలాష, ఎంతో ఉత్సాహంకూడ, క్రొత్తగా, ఏదోచేయాలన్న
 ఉత్సాహం, ఆరాటం, వాలో, ఉబ్రజుతలూగుతూవుంటుంది. నా
 అదృష్టవశాత్తు, నాకు, లభించిన, నా భర్తగారు, శ్రీ సి. సుభ్రహ్మ
 ణ్యంగారికి, ఈతృష్ట, నాకన్న రెండాకులెక్కువకావడం, మా అభి
 ప్రాయాలు, ఏకమవడంమూలానా, మా పిల్లలకు అట్టి వాతావరణమే
 అభివృద్ధివలన, మా అన్వేషణ కొనసాగుతూ, సత్పత్రికాల్పందిస్తూ
 వుండీ నాటివరకు, మాకుటుంబమే 'రాగసుధ'గా మారింది

శ్రీమాలకొండయ్యగారి గేయాలను, ఒక సమావేశములో,
 సినిసంగీత దర్శకుడు, గాయకుడైన శ్రీ సి రాజేశ్వరరావుగారు
 పాడగా వివడం జరిగింది. ఆ గేయాలు మమ్మల్నెంతో ఆక
 ర్షించాయి. భాగ్యవశాత్తు వారి పరిచయం లభించడం, వారి
 గేయాలను పరిశీలించడం ఏర్పడింది.

మాకు పరిచయం కాకపూర్వం, మాలకొండయ్యగారు, ఒట్టి
 కవులు మాత్రమేనని అనుకొన్నాము. కాని వారు ఉన్నత పదవిలో
 ఉద్యోగనిర్వహణచేస్తూ ఇంతగొప్ప కవితలను వ్రాయగలిగారంటే,
 వారి ఆశక్తి, కళాపోషణలను ఎంతో అభినందించక తప్పదు. నోరు
 తిరగని సమాసాలతో, క్లృషాలంకారాలతో ఛందోబద్ధంకాక, సర్వ
 సాధారణ, వ్యావహారిక, భాషయందు, అతిచక్కగా అరటిపండు
 వలిచిపెట్టినట్లుండే, వీరి కవితాదోరణి, ఎంతోహాయిగా వున్నది.
 వారి కవిత్వానికి, 'ఇది, అది' అనే తారతమ్యాలులేవు. చేశభక్తి
 గేయాలై తేనేమి, భక్తిగీతాలై తేనేమి, ఇతరత్ర, ఎన్నోవిధాలైన
 క్షితాలు, ఒకదానినిమించి ఒకటి గీటురాయిలా నిలిచాయి. మచ్చుకు-
 "అలలను, కలలను" పోల్చి ఒక చక్కటి, గేయం వ్రాసారు. అది
 ఎంతో అనుభవపూర్వకమైనది.

ఇట్టి స్వచ్ఛందభావాలతో తేలిక పదజాలంతో, పేద, ధన వంతులనే, బేధములేక, అన్నిరంగాలు అన్నిపర్గాల, వారికందు జాటుగా, హాయినిగూర్చే, కవితలల్లిన వీరిని, ప్రజాకవి అనటంలో, అతిశయోక్తిలేదు.

వీరు సంగీతానికి, అనుగుణ్యంగా, లయ, మాత్రకాలములతో వీరి కవితలను, అల్లకపోవుటచేత వారి భావావేశపు, పదజాలములను, పాణిగట్టుటలో కొద్దిశ్రమపర్పడినను, సంగీతమునకు వీలుగా, పద జాలములను, సర్దుపాటుచేసుకొనుటకు, వారు నాకిచ్చిన, స్వతంత్ర్య మునను, సద్వినియోగంచేయుటచే, పర్పడినదీ గీతసంపుటి. స్వర పరచిన జాణీలు, వినయింపుగానున్నవా, లేవాయని, నిర్ధారణ చేసు కొనుటకు, టి. వి. ఆర్టిస్టు, రేడియో ఆర్టిస్టు అయిన మాఅమ్మాయి సి. వర్జుజ చేతపాడించి విన్నాము. మాకు తృప్తిగావుండినది. అదీ గాక, ఇటీవల, “ఆంధ్రప్రదేశ్ వతరణ” సంధర్భంగా, వీరిగేయాలకు నేను స్వరకల్పనచేయడం, అవి, టి. వి.లో మాఅమ్మాయిచేత పాడ బడటం, ప్రజాదరణ పొందటం జరిగింది. ప్రజాకవి రచనల నామో దించిన ప్రజలు, నా సంగీతాన్ని ఆమోదించారని తృప్తి పర్పడ్డ తర్వాత తతిమ్మగీతాలకు జాణీలుకట్టి ప్రచురించడం జరిగింది. నాలో ఉరకలెత్తుతున్న కొత్తదనానికీదొక సవాలై, నాలో సంగీత ఝురు లుగా ప్రవహించినది. అదే ఈ గీతమాలిక, ఈ రాగసుధ. ఇట్టి కొంగ్రొత్త గీతమాలికలు ఇంకా ఎన్నో మాలకొండయ్యగారి కలం నుండిని వెలువడాలని ఎదురుచూస్తూ ఆహ్వానిస్తున్న -

సంగీతాభిలాషి,

ఇందిరామణి

డై రెక్టర్, రాగసుధ,

దోమలగూడ, హైదరాబాదు.

మనసును నవ్వించి కవ్వించే పాటలు

శ్రీ మాలకొండయ్యగారి రచనల్లో మొట్టమొదట నాకు నచ్చిన “నవ్వు నవ్వించు ఈలోకాన్ని” అనే పాటకు స్వరకల్పన చేశాను. తర వాత వారు నాకు వై విధ్యంగల అమూల్యమైన పదిహేను పాటలకు స్వరకల్పన చేసే అవకాశం కలిగించారు. ఆ పాటలు విన్న ప్రతివాళ్ళు మరోసారి పాడమని అడిగి పాడించుకున్నారు. అందులో ముఖ్యంగా “మృగం కంట నీరుకారితే” అనే కరుణారసం తోడికిసలాడేపాట ప్రతి ఒక్కరి హృదయంలో నాటుకుపోయింది, ప్రతి కవి ఫీలయి వ్రాసే పాటలు కొన్ని ఉంటాయి. కాని శ్రీమాలకొండయ్యగారు అలా కాక ప్రతిపాటలో తన అనుభవాన్ని అద్దంలోలాగ కనబరుస్తారు. అందుచేతనే అవి కేవలం పండితులకేకాక సామరులకు కూడా తేలికగా అర్థమయేటట్లు ఉంటాయి. నాకు వారిపాటల్లో బాగా నచ్చింది. “బాల్యం ఒక వపిత్ర స్వర్గం” “వమ్మతాను నేను” అనేవి. ఎందు చేతనంటే చిన్నతనం గురించి ఊహించడం చాలా కష్టం, జీవితంలో గట్టినమ్మకం చాలామందిలో ఆరుదు. అలాంటిది వారు ఎంతో హాయిగా మళ్ళీ బాల్యదశవస్తే బాగుండును అనిపించేలా వ్రాసారు జీవితంమీద నమ్మకం కలిగించారు ఇలా చెప్పుకుంటూ, వారి పాటలను సమీక్షిస్తూపోతే అది ఒక మహాగ్రంథం అయినా ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు! ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే వారిపాటలు మనసును నవ్వించి, కవ్వించేవి! శ్రీమాలకొండయ్యగారు నాకు ఈ అవకాశం కల్పించివందుకు కృతజ్ఞులతో.

మురళీకృష్ణ

మ రో మె ట్టు

1977లో కిన్నెర ఆఫ్ థియేటర్స్ స్థాపించబడింది. జాతీయ హిక కళాకారుల్ని ప్రోత్సహించటం, ఆదర్శప్రాయులైన కళా రాధకుల్ని యథోచితంగా సత్కరించటంవంటి లక్ష్యాలతో నేటికి 30 కార్యక్రమాలు నిర్వహించటం జరిగినది

అయితే - మాయా విజయపరంపరలకు కొండంత అండగా నిలవడమేకాకుండా కిన్నెరకు అద్యక్షులుగా వ్యవహరిస్తున్న డై రెక్టరు జనరల్ ఆఫ్ పోలీస్ శ్రీ యం.ప. నారాయణరావుగారి ఆశీర్వాదమే మాకు ఊతకర్ర అని మనవి చేసుకొంటున్నాం

స్వీకరచయిత, విద్యోక్తవి సహృదయులు కిన్నెర సభ్యులు శ్రీ మాలకొండయ్యగారి లలితగీతావళి 'హంస ధ్వని' ని మీకు అందించే అవకాశం కల్గినందుకు మేమెంతో ఆనందిస్తున్నాం.

ఉత్తమోత్తమైన విలువలుగల సాహిత్యాన్ని మీకు అందించా లన్న కోరికతో "కిన్నెర వల్లికేపన" ఆచార్య తిరుమాలగారు రచించిన "వల్లివి"తో ప్రారంభించాము

మా కిన్నెర సంస్థకు ప్రార్థనాగీతాన్ని శ్రీ యల్. మాల కొండయ్యగారు రచించడం మా అదృష్టం ఆ ప్రార్థనాగీతమే ఈ గీతమాలికలో మొదటిపాట. ఈ పాటకు అమర్చిన హంసధ్వని రాగము ఈ కావ్యానికి మకుటంగా స్వీకరించడం ముదావహం.

ఈ "హంసధ్వని" ప్రచురణలో "కిన్నెర"ను మరోమలుపులు త్రిపుతున్న శ్రీ యల్. మాలకొండయ్యగారికి మా హృదయ పూర్వక కృతజ్ఞతలు తెల్పుకొంటున్నాము.

కిన్నెర నిర్వహించే ప్రతికార్యక్రమానికి, ప్రతిసారి ఇలాంటి పుస్తకాలు రావటం, కిన్నెర పురోభివృద్ధికి దోహదం చేస్తాయని ఆశిస్తూ-

M. V. నారాయణరావు, P. S.
అద్యక్షులు

మద్దూ రఘురామ్
ప్రధాన కార్యదర్శి

రాగ మాలిక

“హంస ధ్వని” కి పునాది 4-2-72 కాకినాడ బోల్ క్లబ్ లో ఆరోజు మిత్రులు వాడ్రేపు నారాయణమూర్తిగారు జరిపిన “మాల కొండయ్య సాహిత్య సాయంత్రం” అనే సమావేశంలో ముఖ్య అతిథి మహాకవి డా॥ బోయి భీమన్నగారు, అప్పుడు బాగా ప్రచారంలో ఉన్న నా “జీవిత పరియాల్లో” నుండి గేయాలను ఎవరై నా పాటలుగా పాడితే వాళ్ళకు బహుమతి ఇస్తానని ప్రకటించారు. అక్కడికక్కడే కొందరు యువకులు “పొద్దున్నే లేస్తాడు” అనే రైతు జీవితాన్ని చిత్రించే గేయాన్ని, “గల గలా పారే నెల యేరు” అనే కొండవాగు గుణగణాలను వర్ణించే పాట, “ఎవరో ఆ చిన్నది” అనే వేదరికాన్ని చిత్రించే పాటలను, బాణీలు కట్టకుండా, సాధనచేయకుండా, మార్పులు, కూర్పులు, చేర్పులు లేకుండా అందంగా పాడారు. ఆ ప్రోత్సాహంతో నేను రచించిన “మాటంటే మాట” అనే నాటికలో మూడు పాటలు వ్రాసాను. తదుపరి ఎందరో మిత్రులు, విమర్శకులు నా గ్రంథావిష్కరణ సభల్లో నేను వ్రాసిన గేయాలెన్నో సంగీతానికి, అవసరమైతే కొద్దిమార్పులతో, ఎంతో అనువుగా అన్నాయని చెప్పడంతోను, వైని పేర్కొన్న మూడు పాటలను ఆకాశవాణి ఈ మాసపుపాటలుగా మిత్రులు పాలగుమ్మి విశ్వనాథంగారు ఎన్నుకొని నన్ను ప్రోత్సహించడంతోను తోచినప్పుడల్లా కొన్ని పాటలు వ్రాస్తూ వచ్చాను. నా పాటలను తవ సంగీత దర్శకత్వంలో మొట్టమొదట తెలుగు ప్రజానీకానికి పరిచయంచేసిన శ్రీపాలగుమ్మి విశ్వనాథంగారికి నా ప్రత్యేక కృతజ్ఞతలు.

తర్వాత రేడియోలో, టెలివిజన్ లో ఎన్నో పాటలు ప్రసారమై శ్రోతల మన్ననలను చూరగొన్నాయి. “తాండవకృష్ణ తారంగం” “ఈ కాలం కథ” సినిమాల్లో కూడా నా పాటల రికార్డులు వచ్చాయి

మొట్టమొదట వంశీ ఆర్ట్స్ శ్రీ రామరాజుగారు చలనచిత్ర సంగీత దర్శకులు శ్రీ టి. వి. చలపతిరావుగారి అధ్యక్షతను “మాల కొండయ్య సంగీత సాయంత్రం” జరిపించారు. ఆ కార్యక్రమం యువ సంగీతదర్శకులు విన్నకోట మురళీకృష్ణగారి పర్యవేక్షణక్రింద మనవిజయంగా జరిగింది. తర్వాత భావనా Film Relation తరపున శ్రీహరిశ్చంద్రప్రసాద్ గారు, ప్రముఖ చలనచిత్ర సంగీత దర్శకులు శ్రీసాలూరి రాజేశ్వరరావుగారి అధ్యక్షతన, శ్రీ వి. మురళీకృష్ణగారి సంగీత పర్యవేక్షణలో మరో “మాలకొండయ్య సంగీత సాయంత్రం” చక్కగా జరిపారు.

ఇటీవల మిత్రులు రాగసుధ శ్రీ సి. సుబ్రమణ్యంగారు నా గేయరచనలు చదివి, తమ సతీమణి శ్రీమతి ఇందిరామణిగారిచే ఎన్నో గేయాలను పాటలుగా అనేకరాగాల్లో బాణీలు కట్టించి తమ కుమార్తె చి. పద్మజచే తెలివిజన్ లో ఎంతో శ్రావ్యంగా పాడించారు. ఈలోగా “కిన్నెర ఆర్ట్ థియేటర్సు” మద్దాళి రఘురాంగారు తమ సంస్థ తరపున నాపాటలతో ఒక సంగీత సాయంత్రం జరిపి, ఆపాటల నొక పుస్తకరూపంగా ప్రచురిస్తామని ముందుకువచ్చారు. తత్ఫలితమే ఈ నాటి “మాలకొండయ్య సంగీత సాయంత్రము”, హంస ధ్వని,” ఆ విష్కరణ. ఇంతుకు కారకులైన మిత్రులు శ్రీ యం. వి. నారాయణరావు I. P S గార్కి శ్రీ ఎమ్. రఘురాంగార్కి, కిన్నెర ఆర్ట్ థియేటర్ వారికి నా అభివందనలు

నా పాటలు ప్రజాదరణపొందడానికి ప్రత్యేక కారకులైన శ్రీ పాలగుమ్మ విశ్వనాథం, కీ. శే శ్రీశాంక, శ్రీ నండూరి విఠల్, శ్రీ విన్నకోట మురళీకృష్ణ, శ్రీమతి సి ఇందిరామణి, శ్రీ వంశీ రామరాజు శ్రీ భావనహరిశ్చంద్రప్రసాద్, శ్రీ కిన్నెర రఘురాంగారలకు నేను మరోసారి కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటున్నాను.

తొలిసారిగా “తాండవ కృష్ణా-తారంగం” అచ్చ చలన చిత్రానికి, మరొకొన్ని గామీఫోన్ రికార్డులకు, శ్రీ టి. వి. చలపతిరావు గారి సంగీతదర్శకత్వంతో, నా పాటల శ్రీయుతులు యస్. పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, జానకి, శైలజ, రామకృష్ణ, విజయలక్ష్మీశర్మ గారలు ఎంతో శ్రావ్యంగా పాడారు. వాళ్ళందరికీ నా అభివందనలు

“హంస ధ్వని”ని ఆవిష్కరిస్తున్న ప్రఖ్యాత చలనచిత్ర సంగీత తర్జుమలు శ్రీ వెండ్యాల నాగేశ్వరరావుగారికి, నా గ్రంథాన్ని అందంగా ముద్రించిన వివేకానంద ప్రింటర్స్ వారికి, ముఖచిత్రాన్ని ఆకర్షణీయంగా చిత్రించిన శీలా పీఠాజుగాడికి నా అభివందనలు.

హైదరాబాద్

11-1-1981.

ఎల్. మాలకొండయ్య

విషయ సూచిక

1. కిన్నెర	1
2. ఆంధ్రప్రదేశ్ వతరణ	2
3. ఆంధ్రప్రదేశ్	4
4. హరిజనులంతు	6
5. అలలు-కలలు	8
6. ఈశ్వరుడతడె	9
7. అనిపిస్తుంది	10
8. మారాలి మారాలి	11
9. లోకమంత	12
10. ఒక పూవు	13
11. అంచాల గోదావరి	14
12. ప్రొదున్నె లేస్తాడు	16
13. పాటలే పాడనా	18
14. హరిహర పుత్ర	19
15. శివుడె మంచి దేవుడయా	20
16. శ్రీకైలవాసా	21
17. జయ జయ శంభో	22
18. ఆది శక్తి అంబ వరాళక్తి	23
19. పార్వతిపుత్రా	24
20. కరుణామయుడు	25
21. ఎవరో-ఎవరో	26
22. ఎందుకయ్యా వెంకటేశా	28
23. దీపము చిన్నదై నా	30
24. నవ్వు	31

25. బాల్యం పవిత్ర స్వర్గం	33
26. సంక్రాంతి	34
27. ఏలేది గోలుకొండ	36
28. ఘమ్మని వెదజల్లే తెల్లని పూలు	38
29. కొండవాళ్లు కొండవాళ్లు	39
30. అప్పర నేను	41
31. మధువులో వుండి మధురం	43
32. నవ్వు-నవ్వింతు	44
33. మూఢనమ్మకాలు	45
34. అందాలోలికించే	47
35. లోకంపీరు	48
36. ఆయ్యామ్ సిక్స్టీన్	50
37. ఈ రాత్రికి నేవస్తే	52
38. నెలయేరు	54
39. ఎవరో ఆ చిన్నది	55
40. అందాలోలికించే_హైదరాబాదు	56
41. నమ్మతాను నేను	58
42. వెలుతురపూవులు	59
43. కొనడానికి సాధ్యముకానిది	60
44. చలువ చీర కట్టుకొని	62
45. ఒప్పులకుప్పా-ఒయ్యారిభామా	63
46. కారుమబ్బు కప్పింది	65
47. ఉగాది పండుగ వచ్చేనులే	66
48. రూపు నీది	67
49. ఒడ్డు మామో	68
50. మృగం కంట నీరు కారితే	69
51. తెల్లతెల్లని చీరకట్టి	70
52. రాజులు వెళ్లారు	71

కిన్నెర

రాగము : హంసధ్వని

కిన్నెర, కిన్నెర, వన్నె, వన్నెల కిన్నెర
సర్వకళలకు, నిలయం, కిన్నెర సరస్వతి దేవికి
చెలిక త్రియగా, కళామ తల్లిగ నిలచిన కిన్నెర

||కి||

రాగం - కాపి

సంగీత సాహిత్య కళలకు కిన్నెర
సరిగమలతో వన్నె దిద్దేటి కిన్నెర
సరళ సంగీతం నాట్యం నృత్యం

మ. కా. రాగతాళ విన్యాసం లాస్యం
సర్వ కళానిలయం, ఆలయం

||కి||

రాగం - హంసానంది

మమతలు ప్రేమలు మనుషుల మనసుల్లో
ఎన్నోరంగముల వికసినపజేసి
అప్పరసల మించు అందాలరాశి
గంధర్వుల మించు సౌందర్యలహరి

మ. కా. సాటి సంస్థల సహకారం
తోటి వ్యక్తుల సహవాసం
సమాజ వికాసమాళయం
ప్రజలాదరణ కళార్యణం

||కి||

“ఆంధ్రప్రదేశ్ వతరణ”

రాగం - మధ్యమావతి

తాళం - ఆది

పల్లవి

- ఆంధ్రప్రదేశం, అవతరించింది
వహెలీ పచ్చీస్, వచ్చేసింది.

అనుపల్లవి

- అందాలెన్నో, అందుకొన్ని, అనందాన్ని, పెంచుకొని
నిత్యకల్యాణం, వచ్చుతోరణం,
ఎంతోవీణ, శృంగారాలు,
ఎంతోవీణ, వేడుకలు

||అం||

మొదటి చరణం

రాగం - రేవతి

మూడు ముక్కల, ముచ్చటగానతకాలి

నదీజలాల, పదిలంగా వాడాలి

తాషలో వ్యత్యాసాలు, మాటలోమార్పులు మరవాలి,

(మధ్యమావతి)

ముందుకు సాగాలి, సాతను విడవాలి

తాధ్యత పెరగాలి, అందరు కలిసివుండాలి

||అం||

రాగం - హంసధ్వని

చరణం 2

అయిదుకోట్ల, తెలుగుజవం
కలిసి, మెలిసి, మెలిగాలి
కులిము, మతము, వేరై నా
మనుషులంద, రొక్కచే
ప్రతినిధులు, ఎందరున్నా, ప్రజలంతా ఒక్కచే
శాంతిపథమే, మనమార్గం,
క్రాంతిపథమే, మనతీవం
ఆంధ్రప్రదేశవతరణం
అంతులేని, ఆనందం

“ఆంధ్రప్రదేశం”

రాగమాలిక ;

ప ల్ల వి

1. సామంతరాగం

ప్రగతికి. ప్రజాక్షేమానికి, అంకితం, మన ప్రభుత్వం
ప్రతివిషయంలో, ప్రథమస్థానం; భారతదేశానికే
వన్నెదెచ్చిన మన రాష్ట్రం, ఆంధ్రప్రదేశం
ఆంధ్రప్రదేశం, అన్నిటో, అగ్రస్థానం, పొందాలి
అన్నపూర్ణమన, ఆంధ్రప్రదేశం, అభివృద్ధికి, ప్రతిరూపం,
జాతిప్రగతి; సోపానంలో, పాతికేళ్ళు వచ్చాయి:
ఆంధ్రప్రదేశవతరణం, శాంతికి నిలయం, క్రాంతికిసాధం

॥అం॥

చరణములు

1. వంజిరాగం

కాకతీయ శౌర్యవటిమ, కొండవీటి మెండు ప్రతిభ
పలనాటి వీరగాథ, విజయనగర, విజయశోభ
కృష్ణదేవరాయలు, రాజరాజనరేంద్రుడు
అనవేమఘోషాలుడు, ప్రతాపరుద్రుడు
బాలచంద్రపావరాయ, రుద్రమదేవి
చరిత్రకర్తలు, మన, మార్గదర్శులు, మార్గదర్శులు

॥అం॥

వసంతరాగం

2. స్వాతంత్రయోధులు, తెలుగువీరులు
 గాంధీనైహూలతో, చేయికలిపి
 దాస్యశృంఖలాలద్రెంచి, ధన్యచరితులైనవారు
 కీర్తివంతులు, మన తెలుగునేతలు
 తెలుగుజ్యోతి, నలుమూలల, తప్పక వెలిగిద్దాం
 తెలుగువారే, దేశానికి, వెలుగనిపిద్దాం

||అం||

కుంతలవరా?

3. అన్నవరం, అమరావతి, ధాక్షిణ్యరామం
 భద్రాచలం, ధర్మపురి, శ్రీకైలకాళహస్తి
 వేంకటాద్రి, సింహాచలం, వేములవాడ
 మనశిల్పభాగ్యాలు, మన వుణ్యక్షేత్రాలు
 గలగలపారే గోదావరి, మిలమిలమెరిసే కృష్ణవేణి
 శబరి శారద, పివాకినీ మనకు, మహానదులు,
 మనజీవనాదులు

||అం||

4. పాడిపంటలు, పశుగణాదులు, పరిశ్రమవాడల నిర్మాణం
 ఆనకట్టలు, ప్రాజెక్టులు, చక్కెరమిల్లులు, ఫ్యాక్టరీలతో,
 ముందడుగు మనం వేస్తున్నాం, రైతులబరువులు తగ్గిస్తాం
 ప్రజల బాధల తీరుస్తాం, జనులకుపాధులిప్పిస్తాం

||అం||

సామంతరాగం

5. అంతర్జాతీయ భ్యాతిగాంచిన, బరైటీస్
 అల్యూమినియానికి బాక్సైట్, దేశమువ పేరుగన్న,
 సల్లబంగారం, సింగరేణి
 గనులు, ఖనిజం, పాడిపంటలే, మనపాలిటి
 భాగ్యవరాలు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పు సౌభాగ్యాలు

||అం||

“హరిజనులంటే”

రేవతిరాగం - ఆదిపాళం

“ ప ల్ల వి ”

“హరిజనులంటే, పరజనులా
వారందరిలో, సములుకారా

||నా||

“అ ప.”

అభిమానవంతులు, హరిజనులు

కారాజాతికే, పునాదులు

ప్రజాపాలన, పరిపాలనలో

మనదేశంలో, అందరికీ, అందరిదీ, సమభాగం

||నా||

“చరణం”

హంసానంది

1. హరిజనులంటే, మనుషులుకారా,

మనుషులలో తేడాలా,

కులము, మతము, కుమతులస్పృష్టి

కులముకంటే, గుణమేమేలని,

మతముకంటే మనిషేమేలని, వివలేదా, వివలేదా

||నా||

వీంధు శ్లోరవి

అంటరానితనం, అపరాధమని,
వేదలనణచడం, పాపమని
కలిమిలేములకు, కారణమేమని
ప్రగతిలో హరిజనులు, ఎంతోమూలమని
భావిభారత, రథసారథులని
అన్యాయాన్ని, అపభ్యాతిని
తేఢాలనుమనం, గమనించాలి
గమనించి మనం, సవరించాలి.

||హ||

“అలలు - కలలు”

రాగం-వంశ

ప: అలలకు లేదు, అలసట, కలలకు లేదు, వేసట

అ: ప: విరామంలేక, ఫలితం కోరక, అలలు శ్రమిస్తాయివడతక
కలలు కంటారు, ఖర్చులేక, మంచికలైతే పొందుతారు
అనందము, చెడుకలైతే, దుఃఖము

||అ||

వరణం:-

1. పనిలేని సముద్రం, అలలను ఒడ్డుకు పంపి
అవిగట్టును, హత్తుకొని, ముద్దులు పెట్టచూసి,
ముద్దు మురిపెం, ముగియకముందే,
కొగిలి, గిలిగింతలు, పొందకమునుపే
కడలి అనూయతో, అలలను, వెనక్కి
లాగేస్తుంది, కళ్ళెవేస్తుంది

||అ||

2. జీవితంలో పొందని, అనుభవాన్ని
అందరాని, అపందాన్ని, స్వప్నంలో పొందవచ్చు
కలలో కన్న, అనుభూతి, పొందకముందే
చుప్పవారి నిద్ర, ఓర్పలేక చప్పవ
తుర్వతో, మేల్కొల్పుతుంది,
ఎందులో వున్నా, లేకున్నా
ఇందులో అలలకు, కలలకు, పోలికలొకటే

||అ||

“ఈశ్వరుడతడే”

రాగం—హింమోశ

తాళం—ఆది

పల్లవి: ఈశ్వరుడతడే, పరమేశ్వరుడతడే

అతడే దేవుడు, ఆందరి పాలిట

॥ ఈ ॥

అ. వ. అందరి వూణా, దైవంబతడే

ఎల్లర చల్లగ, జూచేదతడే

పెద్దల పిన్నల, బ్రోచేదతడే

సద్దుగ జగతిని, నడిపేదతడే॥

చరణములు!

1. ఏసు వేరున, వెలసిన దతడే

కృష్ణుని వేరున, చరించిన దతడే

అల్లా వేరున, అరిసిన దతడే

అన్నిట తానే అభయ ప్రదాతై

॥ ఈ ॥

2. జీవకోటికి, జీవము నిచ్చి ప్రాణాకోటికి అభయమునిచ్చి

ఎండా గాలిని, నిండుగా నిచ్చి

ప్రేమను పెంచి, ఈర్ష్యను తుంచి

జగతిని కాచే దేవుడు అతడే

॥ ఈ ॥

“అనిపిస్తుంది”

రాగం:- కర్పాటక దేవ గాంధారి

వల్లవి: అనిపిస్తుంది, నాకు అనిపిస్తుంది,

ఏదో చెప్పాలని, అనిపిస్తుంది, నాకు, అనిపిస్తుంది॥

వరణములు

1. ఆవేగం. ఆవేశం, ఉద్యేగం, ఉత్సాహం
ఆవేదన, ఆందోళన, ఉద్రేకం, ఉరకలేస్తూ
అడ్డుగట్లు లేకుండా తోసుకువస్తుంటే
ముందుకురుకుతుంటే, అనిపిస్తుంది, నాకు అనిపిస్తుంది ॥అ॥

2. వయసు కొంతమళ్ళినా (మళ్ళీ చూడాలనిపిస్తుంది)
చూడాలనిపిస్తుంది, వెనక్కెళ్ళి, మొదటికెళ్ళి
వడవాలనిపిస్తుంది, చూసేవన్నీ, చేసేవన్నీ
అలోచనలన్నీ, ముసుగువిప్పి, తనివిదీర, చెప్పాలని, నాకు
॥అ॥

3. కలిం, కుంచె, రంగులతో, కథలు, కవితలుగా,
కాతాన్ని చిత్రించి, కట్టివేయాలని, కవిగా
అనుభూతులను, పదిమందితో,
పంచుకోవాలనీ, జగతిలో వెదజల్లాలనీ, అనిపిస్తుంది, నాకు ॥అ॥

“మారాలి, మారాలి”

రాగం: కళ్యాణవనంతం

పల్లవి

“మారాలి, మారాలి, మనమంతా మారాలి” ||మా||

ఆ. ప|| వనికీరాని, పాతను, విడనాడాలి.

వనికొచ్చే, కొత్తనుచే, పట్టాలి

మనమాటల్లో, మనచేతల్లో, మారుపురావాలి

చెదరిన మనజాతికి, చైతన్యం రావాలి ||మా||

వరణం :

1. ఉంటాయి, కొందరికి, ఊరంత ఇండ్లు

అందులోనుండ, మనుష్యులులేకున్నా,

కోట్లకోర్డి ప్రజల, కాకాళమేగూడు

గుండెల్లోకట్టినా, గూళ్ళు తొలగాలి మనుషులెదగాలి

మనసులు, ఎదగాలి, మారాలి మనమంతా ||మా||

2. నడవాలి, నడవాలి, ముందుకు నడవాలి

మనమంత, నడవాలి, ముందుకు

సాగాలి, సాగాలి, ముందుకూసాగాలి

శక్తిసడలిన, మనజాతికి, చైతన్యంరావాలి,

మారాలి, నడవాలి, సాగాలి ||మా||

“లోకమంత”

రాగం-రంజని

పల్లవి

“లోకమంత, ఒక, నాటకము

చేసేవనులన్నీ, బూటకము

॥లో॥

అ.ప॥ కట్టేది, కాషాయ వస్త్రము

పట్టేది, స్వార్థానికి చిత్రము

త్రిప్పేది, రుద్రాక్షమాల

విప్పేది, ఉదరమునకు, పోషణ పంచాగం

॥లో॥

చరణం బేహగ్ రాగం

1. తిరిగేది, పుణ్యక్షేత్రాలకు

మరిగేది, కామినీకనకసుఖాలకు

చెప్పేది, శ్రీరంగనీతులు,

చేసేవి, చెప్పరాని, చేతలు

॥లో॥

హంసానంది రాగం

2. విభూతినుదుట, చేతకమండలం

చంకన యోగదండం, తలవైన జటాజూటం,

అకారమపర, పరమేశ్వరునిది,

అవతార, మనవీతి పరువిది

అంతా ఒకనాటకం, అంతా ఒకబూటకం,

॥లో॥

“ఒక పూవు”

రాగం - మోహన

ప ల్ల వి

“ఒక పూవు, కాజాలదు, వూలమాల

ఒక మొక్కతోనేకాదు, పూతోట

॥౧॥

అ.ప॥ ఒక మనిషితోనేకాదు, జాతి

ఒక మాటవై నే కాదు, ప్రజాభిప్రాయం

॥౨॥

చరణములు :

మధ్యమకాలంలో

1. పువ్వులబట్టి, మాలలాగా
మొక్కలబట్టి, తోటలాగా,
మనుషులబట్టి, వుంటుంది దేశం
భాష, వేషం, కులం, మతం

భాషలెన్ని, మాట్లాడినా

భాషం ఒక్కటే, ప్రజలొక్కటే

అన్నిభాషలు, అన్నిమతాలు, వర్ణిల్లాలి, దేశంలో

॥౩॥

2. ఎన్నో మొక్కలు, ఎన్నో పూవులు
తోటలో వెలసినట్లే, అన్నికులాలకు, అన్నిమతాలకు,
అర్థాలన్నీ ఒక్కటే,

ఉన్నత శిఖరాలందుకోసు, దేవుడందరికొకడే

ఐకమత్యపునీతినిచ్చెనే, జాతిపుష్పపుతావి

మనదంతా, ఒకటే జాతి

॥౪॥

“అందాల గోదావరి”

రాగం చారుకీశి

పల్లవి

“గోదావరి అందాల . . . గోదావరి
బంగారు గోదావరి,
గలగలపారేను, గోదావరి, మిలమిల
మెరిసేను, గోదావరి॥

అ.ప్ర॥ సరిగమ, వదనిస, సంగీతము

శృతికూర్చి పాడేను, గోదావరి,
గలగలపారేను, గోదావరి, మిలమిలమెరిసేను, గోదావరి ॥అం॥

ఆ ఒడ్డు నాతరులు

ఈ ఒడ్డునాగిరులు

అడగదు గనాసేరులు

॥అం॥

చరణములు

1. సరస కిన్నెరసాని, శబరి చెలికత్తెగా

ఒయ్యారములతోడ, వెయ్యిమెలికలు తిరిగి,

గలగల పారేను, గోదావరి,

మిలమిల మెరిసేను, గోదావరి

॥అం॥

2. పాపికొండల నడుమ, వండు వెన్నెలలోన
 పరవళ్ళుత్రొక్కేను, గోదావరి
 మెండైన, అడవుల్లో, నిండుగాపారేను గోదావరి,
 అందాల చిందులతో, అందరిని, మురిపించు, గోదావరి,
 గలగల — — మిలమిల — — ||అం||

3. మోసాలు ఎరుగని, ద్వేషాలు పెంచని గోదావరి,
 బంగారుపంటలే, వండించి, ప్రజలకన్నముపెట్టు గోదావరి
 శ్రీలక్ష్మిగోదావరి — భూలక్ష్మి గోదావరి—
 అందాల గోదావరి, బంగారు గోదావరి—
 గలగల — — మిలమిల — — ||అం||

“ప్రాద్దున్నేలేస్తాడు”

రాగం-మాండ్

పల్లవి: ప్రాద్దున్నే లేస్తాడు, పొలానికెత్తాడు
 ఎద్దుల్ని, దున్నల్ని, నమ్ముకొని
 మబ్బుల్ని, మట్టిని, నమ్ముకొని
 కాడి గడతాడు, మేడి పడతాడు
 కప్పించి, భూమిని, సాగుచేస్తాడు

||ప్రా||

చరణాలు

1. ఎరువుల కరువు, అప్పుల బరువు
 ఈ పడతి వృష్టి, ఆ పడనా వృష్టి
 పతేట, కష్టాలు, కరువుల బాధ
 పర్యాక నుండి, ఏడాది పొడుగునా
 రెక్కలకు లేదు, తీరిక ఉణం
 ఒక్కనాడైన, నిండదు, డొక్క

||ప్రా||

2. మట్టిలో, మణులు, పండిస్తాడని,
 పరిశ్రమలకు, పట్టణాలకు, ప్రాణం, పోస్తాడని,
 అంతా రైతుదే, రాజ్యమని, పొగడి అతణ్ణి ఉబ్బేస్తారు.

ఆయితే జీవితం

“ఈనగాచి నక్కం పాలయేరా” అతడి ఆవాయం

“ఎక్కడేసిన గొంగళక్కడేచని”

ఎవ్వరు, ఎరుగరు, ఎవరికి తెలియదు

వాడిగోడు, వాడిచేను

||ప్రా||

8. అన్నీ సహిస్తూ, ఆశనే వరిస్తూ,
 సాగిపోతూంటాడు, రైతురాజు
 ఎప్పుడు కాగు, పడతాడో, చిక్కుల వల నేలా విప్పుతాడో
 ఏదో ఒకరోజు కాబా, తేదా సంతోషం, రైతురాజుకు
 ॥ప్ర॥

“పాటలే పాడనా”

రాగం-సామంతం తాళం-ఆది

(అయ్యప్ప స్వామి)

ప॥ పాటలే పాడనా, స్వామి, నీ
పాటలే పాడనా, పరవశముగ పాడనా
అయ్యప్ప, స్వామీ, నీ

॥పా॥

అ.ప॥ కలియుగమున, దేవా, అయ్యప్ప
శివకేశవులకు, శిశువుగ జన్మించి
శబరిమలపై, వెలసిన స్వామి

॥పా॥

చ॥ జవమాల ధరియించి, నిష్టతో వ్రతమొనర్చి
ఇరుముడి తలకెత్తి, కోవలన్నీదాటి
రాళ్ళనక, ముండ్లనక, కండ్లారకన్నాము
పాలాభిషేకమిదె, కర్పూరహారతిదె
గైకొని మమ్ముల, కాపాడు మాస్వామి

(మధ్యమకాలం)

మ.కా. ఆనందముతో, మైమరిచి
అరిపించనా, గానమే స్వామి

॥పా॥

“శివుడే మంచి దేవుడయా”

రాగం చక్రవాకం, తాళం ఆది

ప: శివుడే మంచి, దేవుడయా, శ్రీకైల శిఖరవాసుడయా

అ.ప: శంభోశంకర, ఈశుడయా, పాపవిమోచన దేవుడయా ||శి||

చరణములు

1. పార్వతినేలిన, పురుషుడయా, గణపతినేలిన, పితరుడయా,
మదనుని కాల్పిన, దేవుడయా, విషమునుమింగిన,

ఈశుడయా ||శి||

2. లింగరూపుడైన, జంగమయా, నింగినేలకు, ప్రాణమయా
గంగనునేలకు, దింపినవాడయా, బెంగలు

తాపిన దేవుడయా ||శి||

3. శివుని గొల్పిన, నేకురు మోక్షము, శంకరుగొల్పిన
సమకూరు, సేమము

ఈశఅంటే, కాసునయా, శంకరఅంటే శమించునయ్య

దేవదేవుడు, ఇతడేనయ్యా, అందరిదైవము ఇతడేనయ్యా ||శి||

“ శ్రీశైలవాసా ”

రాగం ఖరహరవ్రీయ, తాళం ఆది

ప॥ శ్రీశైలవాసా, శివలింగరూపా, కైలాసవాసా, జగదీశా॥శ్రీ॥

అ.ప॥ ముక్కంటి నీకే, మ్రొక్కితిమయ్యా, ఎక్కడున్నా
విన్నె నమ్ముకొంటిమయ్యా ॥శ్రీ॥

చరణములు

1. హాలహాలమే, తాగినావు, కోలాహాలమే, అణచినావు
పులిచర్మమేనీ, వస్త్రధారణ, నీలకంఠ, నిత్యావందా ॥శ్రీ॥

2. నాగేంద్రుడేనీ, కంఠహారము, నందీశ్వరుడేనీ
ప్రియవాహనము
విభూతియేనీ, మైపూత, లింగస్వరూపా జంగమయా ॥శ్రీ॥

3. లోకాల నేలు, పరమేశ, పాపాల దునుము మహేశ
నింగికి నేలకు, నీవే మూలము, త్రిపురహారా
త్రిగుడాశీత ॥శ్రీ॥

జయ జయ శంభో

రాగం-వలస, తాళం-ఆది

ప॥ జయ జయ శంభో సర్వేశ, జయస్పృష్టి స్థితిలయకారా
జయదుష్ట జనభయంకరా, జయమాంపాహి శివశంకరా ॥జ॥

అ.ప॥ దివ్యశరీర, దీనబాంధవా, నాగకూషణా నమామి నమామి
॥జ॥

చరణములు

1. పాశుపతం, పట్టినావు, పశుపతిగా, వెలసినావు
కామదహనం, చేసినావు, పార్వతీచేయి, పట్టినావు
కైలాస శిఖరం ఎక్కినావు, లోకాలనెల్ల నేలినావు ॥జ॥

2. త్రికూలమునీకు పూతకర్రు, కపాలము నీకు చేతిబుర్రు
వరప్రదాతా, పరమ పూరుషా, నీనామయం అనుపమానం
నీర్హాప్తమతిమనోహరం, నీపాదపద్మం, పూజనీయం
నీనామ స్మరణం, పుణ్యప్రదం ॥జ॥

3. ఇహలోకపు, బాధల్లో, చిక్కుకొని యున్నాము
పాపపంకిలములలో, తగులుకొవిపోతున్నాము
దండమిదె గైకొనుస్వామి, దాస్యవిముక్తిచేయుముస్వామి
అన్యనిగా నను, భావించకుమీ, ధన్యునిగానను చేయుము ॥జ॥

ఆది శక్తి అంబపరాశక్తి

రాగం-హంసానంది, తాళం-ఆది

ప॥ ఆది శక్తి అంబ, అపర పరాశక్తి
ఏది దిక్కుమాకు, నీవు వినా అంబ

॥అ॥

అ.ప॥ అమర మూర్తివి నీవే, అభయమొసగవే
అమ్మలందరికీ, అమ్మవునీవే, అంబ

॥అ॥

చరణములు

ముల్లోకాలకు, మూలము నీవే
ఎల్లజగాలను, చల్లగజూచే
తల్లివి నీవే, లోక శక్తివి నీవే
లోకేశ్వరుని, పత్నివి నీవే, అంబ

॥అ॥

2. కంచి కామాక్షని నినుగొల్వ
కాళి వికాలాక్షని, నినువేడ
మధుర మీనాక్షని నినుపొగడ
ఏడు జగాలకు, తోడునీడ
మానవజాతికి మనుగడనీవే
జీవకోటికి, ప్రగతివి నీవే
ముల్లోకాలకు మూలము నీవే
వేదాలలో నాదము నీవే
వేదలపాలిటి తల్లివి నీవే
అపరశక్తివి నీవేజననీ
నీవే నీవే, అంబ, పరాశక్తి

॥అ॥

“పార్వతిష్టతా”

రాగం-భౌరి

ప॥ పార్వతి పుత్ర, గణేశా, పాప వినాశా
పవిత్రమూర్తి

॥పా॥

అ. ప॥ మూషిక వాహన, దోషాప హరణ
ఆది నమస్కారం, అందుకో దేవా

॥పా॥

వశజం॥

అన్ని కార్యములకు, నిన్నే కొలుతుము
పార్వతి తనయా, పాప సంహారా,
అన్నియు నీవే దేవా, దోషములన్ని
తొలిగించుము, విజయం మాకు చేకూర్చుము

॥పా॥

“కరుణామయుడు”

రాగం-నింధుళై రవి

ప॥ కరుణామయుడు, ఏను ప్రభువు
కారుణమడుగడు, కరుణకు తాను॥

అ. ప॥ నరులను బ్రోవగ, వెలసినాడు
పరితపించు, పాపుల మన్నించు॥

చరణాలు

1. ప్రజలగాచే ప్రవక్త అతడు
సుజనుల. దుర్జనుల, సమముగ బ్రోచు
పాపులకై తన, ప్రాణములిచ్చే
మనకొరకై తాను, మరణమునొందే

2. ధనికులు, పేదలవే, తేడా లేడు
మనుషులందరిని, సమముగ జూచు
వమ్మకద్రోపిని, నమ్మిన ఘనుడు
కమ్మని హృదయము, ఏను ప్రభువుది
వమ్ముగాదతని, నమ్మిన వారికి
సమ్మతితో అందరిని, దరిశ్చేర్చి బ్రోచు

8. కైలాస శిఖరం, ఉన్నతి నేను, కన్యాకుమారి, అగ్రం నేను
 నుఖాన్నిపంచే, పవిత్రమూర్తిని, శాంతిని కూర్చే స్వర్గంనేను
 (మనిషి, మమతా) మనిషి, మమతలో పెరిగే మమతను నేను
 మానవజేమం కోరే, ప్రేమమూర్తిని, నేను
 నేను, నేను, నేను, నేను, ప్రకృతి మూర్తిని నేను ॥౨॥

“ఎందుకయ్యా వెంకటేశా”

రాగం-హిందూళ

పల్లవి

“ఎందుకయ్యా, శ్రీ వేంకటేశ [కోప]

మెందుకయ్యా, శ్రీనివాసా

॥ఎం॥

అ,వ॥ కామితార్థము, కోరలేదే, సాపమేమి చేయలేదే

పుట్టినప్పుడే, కూవలందరికి, పెట్టినామే, నీ, వేరులన్నీ ॥ఎం॥

చరణములు:-

1. కొలువు సేయుటలో, దోసములున్నా

కోపము సేయకు, ఓ గోవిందా

శ్రీనివాసా, చిద్విలాసా, కరుణజూపవా,

తిరుమలేశ, శరణు వేడితిమయ్యా

॥ఎం॥

2. ఎన్నడు నిన్ను, మరువము దేవా, నిన్నే కొలుతుము, నిజ

ముగ, దేవా,

దీనులపాలిట, దేవుడయ్యా, దిగిరావా, మము, త్రొవవా

॥ఎం॥

మధ్యమకాలం:

4. కలియుగమున, వెలసిన దేవా,

పలువిధముల నిను, గొలుతుమయా

ఎక్కితిమయ్యా, ఏడుకొండలు,

మొక్కితిమయ్యా, మనసారా

తలనీలాలు, నిలువుదోపిడి, పదిలముగా, నీ కొసగుడుమయ్యా

దీనులపాలిటి, ఓ దేవా, దిగిరావయ్యా మముగావా,

దిగిరావయ్యా, మముత్రోవ

॥ఎం॥

“దీపము చిన్నదైనా”

రాగం:-శుద్ధధన్యాసి

ప॥ దీపము చిన్నదైనా, తరిమేస్తుంది
చీకటినైనా, కారు, చీకటినైనా

అ॥ ప॥ విద్య అనే దివ్యేను, వెలిగించుకుంటే
అజ్ఞానమదే, మాయమాతుంది

॥దీ॥

చరణములు

1. బాలల, హృదయాల్లో, తెలివి తేటలను,
చదువుల పువ్వులను, వికసితనేద్దాం,
దీపాల్లా వెలిగిద్దాం

॥దీ॥

2. దూరంగా, తరిమేద్దాం, అందరి, మందబుద్ధులను,
ప్రతి దివ్యేమారాలి, ఒక దివ్య జ్యోతిగా,
ప్రతి పాప మారాలి, ప్రజోపకారిగా

॥దీ॥

“నవ్వు”

రాగం-కల్యాణి

పల్లవి

నవ్వు, నవ్వు, నవ్వు, పువ్వులాంటిది

అ. ప॥ అందాన్ని, అందిస్తూ, ఆనందమే వెదజల్లుతు
అందరిని, ఆకర్షించే

॥న॥

చరణములు

1. బాలుర నవ్వులు, బారులు తీరిన, బంతి పువ్వులు,
బాలి నవ్వులు, పసిడి రంగుల, చేమంతి పువ్వులు,
బాలబాలికల, నవ్వులు, పరిమళాలు, వెదజల్లే, పూబంతులు

॥న॥

2. తోటివారి, బాధలుచూచి, నవ్వితే
నవ్వుకాదది, నాగుపాము విషం
వేదల, బాధలుచూచి నవ్వితే
నవ్వుకాదది, విషము, చిలికించు, వికృతం.
నలుగురి సుఖాన్ని, పంచుకోవడం, నలుగుర్ని, నవ్వింపడం,
నవ్వులోని అందం

॥న॥

8. చందమామలాంటి, పిల్లల ముఖాలు, చల్లని నవ్వులు
వెన్నెలలాంటి, వాళ్ళనవ్వులు, వెన్నెల పువ్వులు
మనుషుల, హృదయాలను, నవ్విస్తుంది, నవ్వుముఖం
మందారాలుగా, మారుస్తుంది, మధురమైన, దరహాసం ||న||

“బాల్యం పవిత్రస్వర్గం”

రాగం:-

వల్లవి

బాల్యం, ఒక పవిత్ర స్వర్గం, చింతలు, చీకులులేని, జీవితం

॥బా॥

అ. ప॥ ఆటలాడటం, పాటపాడటం, ఎగరడం, దూకడం, తోచింది

చేయడం

అనుకుంది, చెప్పడం, అన్నిటినీ తెలిసీ తెలియకున్నా

అతిగా, ఆనందించడం

॥బా॥

చరణములు

1. నిజమేదో, అబద్ధమేదో, న్యాయమేదో, అన్యాయమేదో

దేని అర్థం, తెలికపోడం, దేని అసర్థం పట్టకపోడం,

ఇది కావాలని, అది కారాలని,

విచారమసలే, లేకపోవడం

॥బా॥

2. వ్యాపారం నష్టమనీ, ఉద్యోగం, ఊడిందనీ

ఉపకారమిచ్చేమేలో, అపకారమిచ్చేహానో

ఊహించలేని, అమాయకపు స్వర్గం

అందమైన, స్వర్గమదని, తెలుసుకొనేలోగా,

చేయిభారీపోతుంది, చెప్పకుండా, అందాల బాల్యం

॥బా॥

“సంక్రాంతి”

రాగం-ఆరభి

పల్లవి

వస్తుంది సంక్రాంతి తెస్తుంది క్రాంతి
ఇస్తుంది అందరికి సంతోష సంపదలు

॥వ॥

వరణాలు

2. కడతారు బంతిపూల తోరణాలు

చేస్తారు ముగ్గులు రంగు రంగులుగా
పిలుస్తారు అల్లళ్ళు కూతళ్ళను
కొత్తబట్టలు కట్టి పిండివంటలు చేసి
పలువిధాల సంబంధాలు, జరుపుతారు

॥వ॥

2. పశువులకు చేస్తారు అలంకరణలు

బళ్ళకు నాగళ్ళకు చేస్తారు పూజలు
కర్షకుల పాత్రలను నింపి
కార్మికుల కడ గండ్ల ద్రోలి
వ్రజలకు ఉత్సాహం కలిగించి
పశేటా తెలుగు నాట
వెలుగు సంక్రాంతి

॥వ॥

8. ప్రతి ఏట రావాలి సంక్రాంతి
 తేవాలి ప్రజలకు సుఖ సంతోషాలు
 కర్షక కార్మికుల కడగండ్ల బాపి
 మరిపించి మురిపించి సిరి సంపదలోనగే
 సంక్రాంతి వండుగ ఇదే వస్తుంది

॥వ॥

ఏలేది గోలుకొండ

(గోల్కొండ నవాబు దర్బారు నాట్యక తై పాట)

ఏలేది గోలుకొండ

ఎగిరేది తెలుగుతెండా

లేడు లేడు నీకు సాటినవాలు

లేనేలేడు నీ మాటకు జవాలు

॥ఏలేది

ముసి ముసి నవ్వుల మూసీనదితో

గుసగుసలాడే చెందుకో . . .

తెలుగు కోరికలకు భాగ్యనగరమై

వెలుగులు పండేటందుకు . . .

॥లేడ

తానీషా చూసాడు నన్నీరోజు

తరుముకున్నాడు వన్నేమొ వలరాజు

వైటకొంగు జారుకున్నదీ

వరువము తొంగి చూస్తున్నదీ . . .

॥లేడ

వంగి వంగి సలాముచేసే కరాలు

పొంగి పొంగి నిన్ను చూసే నేత్రాలు

వ్రణయదేవతచేసే కైవారాలు

అల్లారుసూల్ నాకిచ్చిన వరాలు

॥లేడు

మల్లెపూలతోటలో - చేమంతి పూలకాటలో

వాయింతు నాప్రణయవీణ-కావించునా ననునీసొంతదాన

మతసహనానికి తానీషా-మానవతకేమనీషా

ప్రజలమేలే ప్రభువుబలమని-పాలనలో నిరూపించావుహామేషా

నినుమించిన సుల్తాను లేడిక పాదుషా

యీమధువును గ్రోవిన తెలియు నిషా

అదిచేకూర్చును హాయి నీకు హామేషా

దీనిని మించిన సుఖం మరేది తమాషా

॥వలేడి॥

నీవు కట్టింది ధనరాసుల ఖజానా

నీవు చేపట్టింది అందాలరాసుల జనానా

గోలుకొండ కుతుబ్ షాహీల మెప్పులు

తెలుగుజాతి కోరిన వరాలకుప్పలు

తెలంగాణా వీరసింహం తానీషా

సాగరసీమా, రాయలసీమా, దక్కనుభూమినీ,

వదియుగాల చరిత్రతో పాలించావ్ ఆలంపనా— ॥లేడు॥

నీ ఔన్నత్యం చార్ మినారం

నీ గంభీరత బాంగ్లా ఖాతాం

నీ స్త్రై ర్యం గోల్కొండ కోట

నీ కీర్తి ఆచంద్రారాకాం

॥లేడు॥

ఘమ్మని వెదజల్లే తెల్లని పూలు

ఘమ్మని వెదజల్లే తెల్లనిపూలు

రమ్మని గుసగుసలాడే చల్లనిగాలి

నను జేరుమా నను కోరుమా

తాజా కలువల కనుదోయి

రోజా పువ్వుల చెక్కిళ్లు

ఉండి ఉండని దుస్తుల్లో

ఉలిక్కిపడే (అబ్బ ఉలిక్కిపడే) పరువాలు

॥ఘమ్మని॥

మెండుగ విరిసే హృదయంలో

గుండెలు అదిరే పరువాలు

అందాలొలికే చందురుడు

హాయిని గొలిపే పున్నమరేయి

వలపులు కురిపించే విరిపూసిన వెన్నెల

తలపులు మొలికించే తరుణవయసు

॥ఘమ్మని॥

కనువిప్పి చూసుకో

మనసిప్పి (నీదాన్ని) చేసుకో

అంతా నీ స్వంతం

ఎంతో మనకావందం

॥ఘమ్మని॥

కొండవాళ్లు కొండవాళ్లు

కొండవాళ్లు, కొండవాళ్లు-కొండవాళ్లు
 కొండవాళ్లు, కొండవాళ్లు-కొండవాళ్లు,
 కొండల్లో, కోనల్లో-ఉండేవాళ్లు
 ఎండనక వాననకా-పండేవాళ్లు

॥కొండ॥

ఆకులు అలములు అన్నంగా
 వేళ్లు, దుంపలు విండులుగా
 పళ్లూ, ఫలములు పరమాన్నంగా
 వెదురుబియ్యం పాయసముగా

॥కొండ॥

కల్లుసారా పానీయంగా
 కైవే వాళ్లకు కైలాసంగా
 ఉంటారు కొండవాళ్లు
 ఉంటే తింటారు కొండవాళ్లు
 లేకుంటేపడి ఉంటారు కొండవాళ్ళు॥

॥కొండ॥

వృక్షాలకు బంధువులు కొండవాళ్ళు
 సెలయేళ్లకు స్నేహితులు కొండివాళ్ళు
 అడవి జంతువులతో ఆడుతారు కొండవాళ్ళు

వతులతో పాడుతారు కొండవాళ్ళు
 కారడవుల్లో కాపురాలు కొండవాళ్ళకు
 మిన్నకు మిన్నకు మధ్యన జీవిస్తారు
 నాటి మనిషికి దగ్గరగా
 నేటి సంఘానికి దూరంగా
 రాజకీయాలు, రణాలులేని అడవుల్లో
 బ్రతుకుతున్నారు కొండవాళ్ళు

॥కొండ॥

అప్పర నేను

- అమె॥ అప్పర నేను
అమరడ వీవు.
- అత॥ కమలము నీవు
భాను కిరణము నేను
- అ॥ చంద్రుడు వీవు
చకోరపక్షిని నేను.
- అ॥ మేఘము నేను
మేరుపువు నీవు.
- అ॥ ఇంద్రుడ వీవు
(రంథను) మేనక నేను
- అ॥ వెలుగును నేను
కాంతివి నీవు.
రమణవి నీవు
రమ్యం నేను
- అబలవు నీవు
సఖిని నేను
శక్తివి నీవు
ఈశుడ నేను

రాగము నేను
స్పృతితాళం నీవు
సంగీతము నీవు
సాహిత్యము నేను

సరిగమ సారం నీవు
పరిమళ శ్రావ్యం నేను
అక్షర అర్థము నీవు
పుస్తక రూపం నేను.

మధువులో వుంది మధురం

మధువులో వుంది మధురం
మనసులో వుంది కథనం
ప్రేమలో వుంది ప్రణయం
చిరునవ్వు సిగ్గులో వుంది శృంగారం

ఆకారంలో వుంది అందం
అందంలో వుంది ఆనందం
ప్రియురాలి హృదయంలో వుంది
అనురాగ రేఖల కుసుమం
గులాబి పువ్వుల మధురం
చెలి కౌగిటిలో వుంది
ఎనలేని మమకారం
చెలి అధరంలో వుంది
మధురాతి మధురం
చెలి చెక్కిలో వుంది
చిక్కని జింజీర కేసె
చిలుక పలుకుల చందం
హాంస నడకల అందం
కోకిల గానం మయూర నాట్యం

నవ్వు - నవ్వించు

నవ్వు నవ్వించు లోకాన్ని
నవ్వులతో కవ్వించు నాకాన్ని
నవ్వులో ఉంది అందం
ఆ నవ్వులోనే ఉంది ఆనందం

నవ్వే వెన్నెలకు మూలం
(ఆ)నవ్వే చీకటికి శూలం
నవ్వే నవనందనం.
నవ్వే దివ్యఔషధం.

నవ్వులే ప్రాణాలు పోస్తాయి
నవ్వులే [ఎన్నో] ప్రాణాలు తీస్తాయి
విషము చిలికించు నవ్వులు
విరులు కురిపించు నవ్వులు

నవ్వులు వెన్నెల పువ్వులై
న్నేహపు కాంతుల దివ్యైలై
లోకంలో వెలుగుతుంటే
లోకమే దూరమగునోయీ

మూఢనమ్మకాలు

నమ్మరాదు పిల్లలు మూఢనమ్మకాలు
అసలు విషయం అర్థంచేసుకోవాలి
పిల్లినడకలకు, బిల్లిపలుకులకు
నక్క ఎదురుకు, కాకి ఎగురుకు
మన కార్యాలకు వాటితో లేదు సంబంధం
బోడితలలకు మోకాళ్ళకు ముడులు వేయడంతప్ప
పిల్లలకు నవ్వులే పువ్వులనీ
వాళ్ళమాటలే మాణిక్యాలనీ

తెలుసుకున్న పెద్దలు
ఉంచరు పిల్లలను
“వద్దు, వద్దుల” హద్దులో-
భావిభారతపు రథసారదులుగా
దేశానికి పునాదులునీ-
సమాజంలో సమానులునీ-
పెంచాలి పెద్దలు, వారిని
బడిలో పంతులు
ఇంట్లో అమ్మా, నాన్న
“ఇదు కాదు, అది వద్దు” అంటూ

అసల్లోనే వాళ్ళ ఆనక్తిని తుంచేస్తే,
ప్రశ్నలకు బదులు చెప్పకుంటే
“బల్ల ఎక్క” మంటే
బాలలు బాగుపడేదెలాగు
భారతజాతికి పునాదులయ్యేదెలాగు
జాతికి నేతలయ్యే దెలాగు?

అందాలొలికించే

అశదు: అందాలొలికించే నీ సొగసు
వంతులువేసే నీ వయసు
వందెమువేసి నను పులకరించు

ఆమె : ముందుకుదూకే నీసొగసు
గంతులువేసే నీవయసు
ఎందుకో నను మురిపించు

అ. ఆటలు ఆడే నీసొగసు
పాటలుపాడే నీహాయిలు
తటపటజేయును నామనసు

ఆ. కవ్వించే నీవయసు
నవ్వించే నీసొగసు
కోరికలూరించు
ఆశలు పెరిగించు

అ. మనసునుదోచే నీవలపు
ప్రేమను దాచే నీహృదయం
అందాలనుపండించు
ఆనందాలను గొలిపించు

ఆ. నాకన్నె వయసు
నీవన్నె సొగసు
పున్నమిరాతిరి
వెన్నలరేయి హాయి, హాయి

లోకం తీరు

లోకం తీరు
భూలోకపు మర్మం
కనరా ఓరన్నా
వినరా ఓరన్నా

లోకమే (అంతా) ఒక బూటకమన్నా
లోకులాడేదొక నాటకమన్నా
రంగులు పూసేరన్నా
వర్ణము మార్చేరన్నా

చూపే నమూనా ఒకటి
అమ్మై సరుకు మరొకటి
వాడ వాడలి వారకాంతలన్నా
పడుపు వృత్తికే భంగము ఓరన్నా

వేపనాటితే చింతమొలుచునా
పాపం విత్తితే పుణ్యం వండునా
సారాపొచ్చెను
కాఫీకొచ్చెను ముప్పు

॥ఓరన్నా॥

వయసు ముదిరినా
వగరు చచ్చునా అన్నా ఓరన్నా
ఈ లోకపు తీరుతెన్నులు
తెలియుట దుర్లభమన్నా, ఓరన్నా

పూనేది విభూతి
పట్టేది కమండలం
కట్టేది కాషాయవస్త్రం
వేసేది టోపి
పెట్టేది నామం

॥అన్నా ఈలోకం తీరు॥

ముంచేది నడి పటిలో
ఎంచేది రుద్రాక్షమాల
పంచేది పసుపు కుంకుమ
తుంచేది మెడలోతాడు
చూసేది పుణ్యక్షేత్రాలు
చేసేది పచ్చి మోసాలుఆన్నా

॥అన్నా॥

అ య్యా మ్ సి క్వి టీ న్

అయ్యామ్ సిక్విటీన్
 గోయింగాన్ సెవెస్టీన్
 గడిచింది పదహారు
 వడిచేది పదిహేడు
 పదహారు నిండేను
 పడుచుదనం పెరిగేను
 పావడా తరిగేను
 పమిటకు సిగ్గులు మొలిచెను।

॥గడిచింది॥

నిన్నే నీరూపే చూడాలని
 మనసారా నీపాటే వినాలని
 కలవర పడునా మనసు
 కదలి నడచు నీ వయసు-

॥గడిచింది॥

పదహారులో నీ పడుచుదదం
 పదిహేడులోనీ గడుసుదనం
 పదహారులో నీ ఉడుకుదనం
 పదిహేడులో నీ దుడుకుదనం
 నీ కోరచూపులో కొంచెదనం

॥గడిచింది॥

నీ ఓర చూపులో ఒయ్యారం
 నీ రోజూ బుగ్గల సిగ్గుతనం
 నీ తాజా మగసిరి కోడేతనం
 (మన) మేనులు ఫలికిస్తున్నాయి

(మన) మనసులు వికసిస్తున్నాయి
కిల కిలా నవ్వుదాం
మిల మిలా మేరుద్దాం
కిల కిలా - మిల మిలా
నవ్వుదాం-మెరుద్దాం

ఈ రాత్రికి నే వస్తే

రమణి ముద్దుల గుమ్మ
 రంగు చీరల బోమ్మ
 రాత్రికి, ఈ రాత్రికి
 నేవస్తే, నువ్వుంటావా
 (మరి) ఏదైనా ఒక పెట్టి
 పోమ్మంటావా

॥రాత్రికి॥

కళ్ళకు కాటుక పెట్టుకొని
 బుగ్గకు చుక్క దిద్దుకొని
 తలలో పువ్వులు ముడుచుకొని
 తలుపులు వారగ వేసుకోని
 తలపులు వావైనే ఉంచుకోని
 నువ్వుంటావా, రాత్రికి నేవస్తా
 మరి ఏదైనా ఒక పెట్టి పోమ్మంటావా

॥రాత్రికి॥

కన్నులు అరమోడ్చుకోని
 కలలో వన్నే తలుచుకోని
 హృదయంనావై ఉంచుకోని
 రమణి నాకై నువు కాచుకోని
 ఉంటావా ఈ రాత్రికి నే వస్తే

నువ్వుంటావా, ఏదెనా ఒంకపెట్టి
మరి పోమ్మంటావా ?

॥రాత్రికి॥

ఘమ్మని అత్తరు పూసుకోని
కమ్మని కారాకిల్లి వేసుకోని
నువ్వుంటావా నే వస్తే ఈ రాత్రికి
మరి ఏదైన ఒంకపెట్టి పోమ్మంటావా

॥రాత్రికి॥

సెలయేరు

గలగల పారేను సెలయేరు
మిలమిలా మెరిసేను సెలయేరు
గలగల మిలమిలా
పారేను, మెరిసేను సెలయేరు

॥గల॥

సరిగమ పదనిస సంగీతం
శృతి తప్పక పాడేను సెలయేరు
కొండలకు భయ పడక
కోవలకు బెదరక
నిండుగా పారేను సెలయేరు
మెండుగా కదలేను సెలయేరు

॥గల॥

పకులై నా పశువులై నా
మనుషులై నా మాకులై నా
పక్షపాతం లేని సెలయేరు
వేసట ఎరుగని సెలయేరు
ద్యేషంతెలియని సెలయేరు

॥గల॥

అందాలోలికించే సెలయేరు
అందరిని దరిజేర్చే సెలయేరు
గుండెవిప్పి అడుకునే సెలయేరు
దుండగాల నెరుగని సెలయేరు

॥గల॥

ఎవరో ఆ చిన్నదీ

ఎవరో ఆ చిన్నదీ

ఎందుకో అదోలా గున్నదీ

ఎంతో అందాన్ని

చింపిరి పాతల్లో దాచుకున్నదీ

పూవులా గున్నదీ

పూరి గుడిసెలో ఉంటున్నదీ

ఎవరో ఆ చిన్నదీ, అందాల కన్నెదీ

॥ఎవరో॥

వెన్నెలలా గున్నది

ఎండలో పోతున్నదీ

గులాబీలాంటి చెక్కిళ్లు

ఉడకివాడి పోతున్నవి

॥ఎవరో॥

చింతలతో వంతలతో

చిక్కి పోతున్న ఆ చక్కని చిన్నదీ

అనుమానం ఎందుకు

ఆమెవేరే దారుద్ర్యం

ఆమె వేదరికం

॥ఎవరో॥

ఆందాలోలికించే - హైదరాబాద్

బాబు ఇది హైదరాబాద్
ఇది కట్టింది ఓపెద్ద నవాబు
లేదు దీనికి సాటివగరం వేరేది
కాదు సమానం దీనికి ఇంకేది

||బాబు||

ఆటు హైదరాబాదు
ఇటు సికింద్రాబాదు
రెంటికి మధ్య
గుసగుసలాడే హుస్సేన్ సాగర్

||బాబు||

తారలతో సరసాలాడే చార్ మినార్
సినీతారలతో తళ తళలాడే చిత్రవిహార్
రంగు రంగుల పూసలతో
రతనాల గాజులతో
డెందాలకు బందాలేసే
అందమైన లాడ్ బజార్

||బాబు||

ముసి ముసి వచ్చుల మూసీఒడ్డున
రిట్టులు వేస్తే గట్టుకు జేర్చే హైకోరట్
తీరిక సమయం జోరుగ గడపాలంటే
మరి గండిపేట ఉండనే ఉంది

||బాబు||

ధగధగ మెరిసే మధుర మధుర పానకాలల్లో
 వగలమారి వనితల వయ్యారాలు
 మరులుగొలిపే, మగువల సయ్యాటలు
 ప్రణయ విలాసాలకు పబ్లికు గార్డెన్
 ప్రజల విలాసాలకు విధానపౌధం
 అందాలకు చిందులుదొక్కే ఆబీడ్ రోడ్
 సురలకు మరులుగొలిపే సుల్తాన్ బజార్
 గరీబులుండే అమీర్ పేట
 అమీర్ లుండే గరీబ్ వగరు

॥పాబు॥

అందాలోలికించె
 బృందావన మీ హైదరాబాద్
 ఆనందాలందించే
 నందనవనమే హైదరాబాద్

॥పాబు॥

నమ్ముతాను నేను

ప్రతి వర్షపు బిందువుకు
ప్రకృతి శోభిస్తుందని
ప్రతి చల్లని పిల్లగాలికి
పువ్వులు పులకరిస్తాయని
నమ్ముతాను నేను
వమ్ముగాదు నా నమ్మకము॥

ప్రతి చీకటి రాత్రికి
ప్రమిద ఒకటి దొరుకుతుందనీ
ప్రతి ప్రయత్నానికి
ఫలితం కొంత తక్కుతుందనీ

॥నమ్ము॥

నేటి కార్యం నెరవేర్చడం
రేపటి చర్యకు పునాది అనీ
మానవశక్తి వినియోగిస్తే
మంచి ఎంతైనా చేయవచ్చనీ

॥నమ్ము॥

నమ్మకంలో ఉంది శక్తి అని
నమ్మకంలో వికసిస్తుంది జీవితం అని
నమ్ముతాను నేను
వమ్ముగాదు నా నమ్మకము

॥నమ్ము॥

వెలుతురపూవులు

వెలుతురు పూవులు విరియునులే
చీకటి గుంపులు చెదరునులే
సమసమాజం సమకూరునులే
సామ్యవాదము చేకూరునులే
ఉన్నవారిదే కాదులే పెద్దరికం
పేదలకు ఉన్నదిలే సగభాగం

॥వెలు॥

కలిమిలేములు ఏకముకాక మానవులే
ఊరందరికీ అధికారం దక్కునులే
పేదల ఆశలు చిగురించునులే
పెద్దలు బుద్ధులు మారునులే॥

॥వెలు॥

మనుషుల మమతలే నిలుచునులే
శాంతి సుఖములే వెలయునులే
వెలుతురు పూవులు విరియునులే
చీకటి గుంపులు చెదరునులే

॥వెలు॥

కొనడానికి సాధ్యముకానిది

ఏమిటదీ, ఏమిటదీ

కొనడానికి సాధ్యం కానిది

అమ్మడానికి ఆసలే వీలులేనిది

॥ఏమిటదీ, ఏమిటదీ॥

స్నేహమదీ, ప్రాణస్నేహమదీ

జీవితాలను పెనవేసేది

ద్వేషాలను తుంచేసేది

అందాలను అందించేది

అంతరంగంలో చోటుచూపేది

కోపతాపాలను తరిమేసేది

అనుబంధం, అదే తీరని అనుబంధం

॥ఏమిటదీ, ఏమిటదీ॥

పూవుల్లో తావి తాంటిది

మబ్బుల్లో మెరుపులాంటిది

మనసు మనసులో మమతను పెంచి

మనిషి జీవితం స్వర్గం చేసేది

॥ఏమిటదీ, ఏమిటదీ॥

రాగమ్య, అనురాగమదీ

పంతులు లేకుండానే పాఠం నేర్చేది

హద్దులు దాటి ప్రవహించేది

అన్నివేళలా అమృతం కురిపించేది

॥పమిటదీ, పమిటదీ॥

అమృత ప్రేమే అది, పవిత్రప్రేమే అది

అన్నిటినీ వీటన్నిటినీ

కలిపితే ఆయ్యేదేమిటదీ

॥పమిటదీ, పమిటదీ॥

మానవతా, అదే మనిషిని పెంచే

మనసును ఇనుమడించే మానవతా

ఆనందమయం అదీ

అనురాగమయం అదీ.

॥పమిటదీ, పమిటదీ॥

చలువ చీర కట్టుకొని

చలువచీర కట్టుకొని
కలువపూల రవికె తొడిగి
కడవ సంకన పెట్టుకొని
చెరువు గట్టునకు వెళ్ళుతుంటే
మల్లెపూల వానకురిసె
చలువచీర సగము తడిసె

||చలువ||

కంచినట్టు చీరకట్టి
మంచినగు రవికె తొడిగి
మంచినీటికి వెళ్ళుతుంటే
పైరగాలి వీచినాది
పైటకొంగు లేచినాది-||

||చలువ||

మంచి గంధం పూసుకొని
మల్లెపూలు తురుముకొని
వళ్ళుసోకు చేసుకొని
ఇల్లవదలి వెళ్ళుతుంటే
పిల్లగాలి వీచినాది
మంచి గంధం కారిపోయె
మల్లెపూలు రాలిపోయె||

||చలువ||

ఒప్పులకుప్పా - ఒయ్యారిభామా

అ॥ ఒప్పులకుప్పా రప్పించావే చెంతకు
ఒయ్యారిభామా దోచావే నా మనసు

ఆ॥ అడిగానా నిను రమ్మని
కోరానా నీ మనసిమ్మనీ

అ॥ అడగక ఇచ్చిన నీ మనసు
ఆరాటం చెందే చెందుకో

ఆ॥ అడగక ఇచ్చిన నీ మనసు
గడబిడ చేస్తున్నందుకు

॥ఒప్పుల॥

అ॥ అడిగానా మల్లెపూవులా నవ్వమనీ
కోరానా మందారంలా కవ్వించమనీ

ఆ॥ నీ కొంటె చూపులే అడిగెనులే నను నవ్వమనీ
నీ చిలిపి చేష్టలే కోరెనులే నను కవ్వించమనీ

॥ఒప్పుల॥

అ॥ అడిగానా అందాలను దోచుకొమ్మని
కోరానా అనురాగం దాచుకొమ్మని

అ॥ మెరుపు తీవెలా మెరిసె నీ మేని అందం
 నను ఆడిగెనులే నిలువెల్లా దోచుకొమ్మని
 మమతలు వెంచే నీ కనుచూపులు
 కోరెనులే నను ఎడలో దాచుకొమ్మని
 అడిగెను లే కోరెనులే దాచుకొమ్మని దోచుకొమ్మని ॥౬౪౪॥

అ॥ ఆడిగానా అలలా ఆడమని (ఊగమని)
 కోరానా కోయిలలా పాడమనీ (కూయమనీ)

అ॥ మగసిరి నిండిన నీ చిరునవ్వే
 కోరెనులే నను ఆడమనీ
 మృదువుగ వలికే నీ మాటలే సర్వమే
 నను అడిగెనులే పాడమనీ

॥౬౪౫॥

కారుమబ్బు కప్పింది

కారుమబ్బు కప్పింది

హోరుగాలి వీచింది

కన్నెపిల్ల వచ్చింది

వన్నెలాడి పిలిచింది

॥కారు॥

మగువ నన్నే చూచింది

మనసంత దోచింది

చిట పట చినుకులు కురిసాయి

తళ తళ మెరుపులు మెరిసాయి

(ఆ) చినుకుల్లో (నీ) చీరేమో తడిసింది

పడుచుదనం బయటికి పొంగింది

వలపు వాన దంచి కురిసింది

(ఆ) మెరుపుల్లో (నీ) మేనేమో మెరిసింది

గొంతులో ప్రేమగాధ

తలపులో హృదయ వీణ

॥కారు॥

ఉగాదిపండుగ వచ్చేనులే

ఉగాది పండుగ వచ్చేనులే
ఊరికి వెలుగును తెచ్చేనులే
మనసులు నిండుగ వెలుగునులే
మనుషుల మనసులు మారునులే
మనిషికి మమతలే నిలుచునులే
ఉన్నవారిదే సాగదులే పెద్దరికం
లేనివారికి వున్నదిలే సగభాగం
అవకాశాలు పెరుగునులే
పేదల ఆశలు చిగురించునులే
కొత్తవత్సరం ఇచ్చునులే
పేదల మనసుకు శాంతి, నిరు
పేదల ఇళ్ళకు కాంతి

॥ఉగాది॥

సమసమాజము సమకూరునులే
సామ్యవాదము గెలుచునులే
కులమత భేదము కూలునులే
కలిమిలేములు కలియునులే

॥ఉగాది॥

రూపు నీది

అ॥ రూపం నీది

ప్రేమ నాది

ఆ॥ నా సొగసే నీదీ

నా వయసే నీదీ

అ॥ నీ రూపూ-నా ప్రేమా

లోకానికి నిలయం

ఆ॥ నీ వయసు-నా వలపూ

ఈ జగానికే ప్రాణం-

అ॥ నీ కన్నులే వెన్నెల కురిసే-

నీ నవ్వులే పువ్వులు విరిసే-

ఆ॥ నీ రూపు రెచ్చగొట్టే వలపులలో-

నీ ప్రేమ వెచ్చన చేసే తలపులలో

నీ అందమే విండుగా

ఆనందమే పసందుగా-

॥రూపం॥

అ॥ నీ గడుసు దనం

ఆ॥ నీ పడుచు దనం

అ॥ నీ ఉడుకు దనం

ఆ॥ నీ దుడుకు దనం

పొంగి పొరలితే-

ముందుకు దూకితే-

జగమంతా ప్రేమమయం

తీవితమే రాగమయం

॥రూపం॥

“ఒద్దు మామో”

ఒద్దు మామో - మనకొద్దు మామో

ఈ పాడుకల్లు మనకొద్దుమామో

॥ఒద్దు॥

మహమ్మారి కల్లుముంత

మాయదారి బీరు సీస-

॥ఒద్దు॥

కళ్ళుముయ్యి-అటు మళ్ళిచూడకు

కల్లు మత్తు-సారా నిషా

మళ్ళీ మళ్ళీ నీమనసు లాగుతుంది రామావా

సారా నిషా రోజు రోజు

సాని కొంప మోజు మోజు

కల్లు మరిగి నోడు-ఇల్లు మరిసి నోడె

తల్లిమాట దాటి నోడె

ఆలిగొంతు కోసి నోడె-

॥ఒద్దు॥

సారాదుక్క రుచికి నీవు

లోనై పోతావేమో

చెత్త చెత్త రకాలతో

పొత్తులు చెస్తా వేమో

కల్లుకిచ్చే విలువ (నీవు)

కట్టుకున్న ఆలి కిస్తే

కాదా మన బతుకంతా నంతోషం-

॥ఒద్దు॥

కల్లు అంగడి మనకు-కలిసిరాదురా మామా

సారా దుకానం మనకు-చావురోరి మామా

కల్లునిషా కళ్ళకెక్కితే

ఇల్లుగుల్ల చేసేవు

తల్లి పిల్లల మరిచేవు-

॥ఒద్దు॥

మృగం కంట నీరు కారితే

మృగంకంట నీరు కారితే
ముద్దా వేటగాడికి
జంతుజాలం ఏడ్చినా
కర చరణాలు యోడ్చినా
కలుగుతుందా కనికరం—ఈ కసాయి
వేటగాళ్ళకు—

॥మృగం॥

దారి తప్పిన పతులు
త్రోవ తప్పిన మృగాలు
అవుతున్నాయి బలి
ఈ వేట గాళ్ళకు

॥మృగం॥

వేటగాళ్ళ సరదా(లు)
ప్రాణాంతకాలు మృగాలకు—
తెలుసు మనిషికి ప్రాణాల తీపిఅని
అయినా తీస్తాడు ఇతరుల ప్రాణాలను
ప్రాణాలు పోయడం ఒకడికే తెలుసు
ప్రాణాలు తీయడం అందరికీ తెలుసు-

॥మృగం॥

తెల్ల తెల్లని చీరకట్టి

తెల్ల తెల్లని చీర కట్టి
 తెలిమల్లె పూలు పెట్టి
 మెలి మెల్లిగ నడిచేదానా
 పల్కి పలకని చిన్నదానా
 నన్ను పలకరించవే
 అందాలు కురిపించవే-

॥ తెల్ల తెల్లని ॥

చూసీ చూడని చూపులేల
 చిరునవ్వుల వానలేల
 అందాల రామ చిలుక
 అందకుండ పోయేవేల

॥ తెల్ల తెల్లని ॥

చెయ్యి చెయ్యి కలుపవే
 నెయ్యము నాతో చెయ్యవే
 వలపులు కురిపించి మురిపించిపోవే
 చలువచీర కట్టుకుని
 కలవపూల రవికె తొడిగి
 కడవ సంకన పెట్టుకొని, నువు
 చెరువు గట్టుకు వెళ్ళుతుంటే
 మల్లెపూల వానకురిసె
 చలువచీర సగము తడిసె
 పడుచుదనం వైకి పొంగె
 నా ఒళ్ళంతా పులకరించె

॥ తెల్ల తెల్లని ॥

రాజులు వెళ్ళారు

రోజులు మారాయి
కాలం మారింది
రాజులు వెళ్ళారు
రైతులు వచ్చారు
రైతులు వెళ్ళారు
కూలీలు వచ్చారు
కూలీలు వెళ్ళొచ్చు
బిచ్చగాళ్లు రావచ్చు

॥రోజులు॥

పద్యం పోయింది
గేయం వచ్చింది
గేయం పోయింది
గద్యం వచ్చింది
గద్యం పోవచ్చు
చోద్యం రావచ్చు

॥రోజులు॥

సంధ్యలు పోయాయి
చదువులు వచ్చాయి
చదువులు పోయాయి
సమ్మెలు వచ్చాయి
సమ్మెలు పోవచ్చు
చీటికిమాటికి రావచ్చు
బంధులు రావచ్చు

॥రోజులు॥

నాటకాలు పోయాయి

సినీమాలు వచ్చాయి

సినీమాలు పోవచ్చు

చిల్లర నాట్యాలు రావచ్చు

॥రోజులు॥

పొడుగు రవికెలు పోయాయి

పొట్టి బ్లౌజులు వచ్చాయి

పొట్టి బ్లౌజులు పోవచ్చు

వట్టి శరీరాలే మిగలొచ్చు

॥రోజులు॥

మద్యపానం పోయింది

మధువుల సేవ వచ్చింది

మధువులు పోవచ్చు

మలినం ఇక తాగొచ్చు

మనషులు వెంటనే చావొచ్చు

॥రోజులు॥

ఆకలి ఆకలి ఎందరికో ✓

ఆకలి ఆకలి ఎందరికో

మరి ఆమాటే తెలియదు కొందరికి

॥ఆకలి ఆకలి॥

పంచభక్త్యాలు కొందరికి

గంజిమెతుకులే ఎందరికో

॥ఆకలి ఆకలి॥

చీనాంబరములు కొందరికి

చింపిరి పాతలు ఎందరికో

॥ఆకలి ఆకలి॥

గూడే ఉండదు ఎందరికో

మేడలు, మిద్దెలు కొందరికి

॥ఆకలి ఆకలి॥

నిత్యఅవసరాలే తీరవు ఎందరికో

అవసరమంటూ ఉండదు కొందరికి

॥ఆకలి ఆకలి॥

అంతులేని దుఃఖం ఎందరికో

ఆక్కరలేని సుఖం కొందరికి

॥ఆకలి ఆకలి॥

ఈ అందరితో-ఆకొందరు

పాలువంచుకో గల్గితే

మనసు కలుపుకో గల్గితే

ప్రపంచమంతా శుభోదయం

మనిషి బ్రతుకే (కాదా) సుఖమయం

॥ఆకలి ఆకలి॥

రాగసుధ **

షష్ఠ్యుఖ ప్రేయరాగం - ఆదితాళము

ప॥ సర్వకళలకు, రాగసుధ,

సంగీత సాహిత్య సరాగరాగాల

॥స॥

ఆ-ప॥ సరిగమల స్వర, రాగసుధా,

రాగ, తాళ, భావ సంగీతసుధ

॥స॥

॥ ఆప్సర కిన్నెర, ప్రణయనృత్యములు

కైలాస వాసుని ప్రళయ, తాండవములు

శ్యామల, అన్నమయ, గానమధురిమలు

॥స॥

మయూర నాట్యాలు, కోకిల గానాలు,

హంస నడకలు, చిలుక పలుకులు

మందార మాధుర్యం, రాగసుధ

అందాల ఆలయం, రాగసుధ

॥స॥

** మొదటి పాట 'కిన్నెర' చివరిపాట

॥స॥

“రాగసుధ” ఆయాసంస్థలకు “ప్రారంభ-ప్రార్థనలు”

వాడుకభాషలో

శ్రీమాలకొండయ్యగారి కవితలు చదివాను. ఆయన కవిత్వములో స్వతంత్రమైన బాణీవుందని, పాండిత్య ప్రదర్శనకంటే పండితపామరులకు సూచిగా తమ మనోభావాలను వాడుకభాషలో అందివ్వాలన్న ప్రయత్నం ప్రస్తుతంగా కనిపించింది.

ఆయన రచనలలో లౌకికమైన అన్నిభావాలను స్పృశించారు.

ఒకభావకవిగా - "అనిపిస్తుంది. నాకు అనిపిస్తుంది.

ఆవేశం, ఆవేశం, ఉద్యోగం, ఉత్సాహం, అడ్డుగట్లు లేకుండా తోసుకువస్తుంటే, కలం, కుంచె, రంగులతో, కథలు కవితలుగా కాలాన్ని చిత్రించాలని" అంటారు.

ఎంతో అర్థంతోకూడిన భావాన్ని అరటిపండ్డిలిచి చేతిలో పెట్టినట్లుగా చెప్తారు. మరియొకచోట-కలలను అలలకు పోలుస్తూ

“అలలకు లేదు అలనట-కలలకు లేదువేసట”

“ముద్దుమురిపెం ముగియకముందే,

కొగిలి గిలిగింతలు పొందకమునుపే

కడలి అసూయతో అలలను వెనక్కి తాగేస్తుంది.

కళ్ళెంపేస్తుంది”.

“కలలోకన్న అనుభూతి పొందకముందే

చుప్పనాతి నిద్ర, ఓర్పలేక చప్పున యీర్ష్యతో,

మేల్కొల్పుతుంది” నిత్యానుభవాన్నికవి

తనభాషలో కట్టెదుట నిలిపారు

అందాల గోదావరిని గురించి చెప్తూ

“సరస కిన్నెరసాని, శబరి చెలికత్తెగా

ఓయ్యారములతోడ వెయ్యిమెలికలు తిరిగి

గల గలా మెరిసేను గోదావరి

మిల మిలా మెరిసేను గోదావరి”

అని ఎంత శృంగారంగా చెప్పారో చూడండి !

మరియొక గేయంలో

రైతును చూచి బాధపడుతూ,

“మట్టిలో మణులు పండిస్తాడని

పరిశ్రమలకు పట్టణాలకు ప్రాణంపోస్తాడని

అంతా రైతుదే రాజ్యమని పొగడి అతణ్ని ఉబ్బేస్తారు”

శివుని గూర్చి స్తుతిస్తూ - గ్రామీణభాణంలో

“ఈళా అంటే కాసునయా

శంకర అంటే శమించునయ్యా

దేవదేవుడు యితడేనయ్యా,

అందరి దైవము యితడేనయ్యా.

ఇంకా ఆదిపరాశక్తివై, పార్వతీ పుత్రుడు గణేశునిపై, మీదు మిక్కిలి ఏసునాడునిపై కూడ రచించారు భక్తిగీతాలు, తారతమ్య భేదాలులేకుండా. ఇంకా “ఎవరో నీవెవరో చల్లగవీచే గాలివి నీవా? పెనుగాలిలో బలమునీవా? ఎవరో నీవెవరో” అని చైతన్యాన్ని ప్రశ్నిస్తే

“కైలాస శిఖరం ఉన్నతినేను, కన్యాకుమారి అగ్రం నేను

మనిషి మమతలో వెరిగే మమతను నేను.

మానవజ్ఞేమంకోరే ప్రేమమూర్తిని”

అని సమాధానం చెప్పిస్తాడుకవి.

శ్రీమాలకొండయ్యగారి కవితలో గల చమత్కారాన్ని నాకు తెలిసినభాషలో విపులీకరించటానికి ప్రయత్నించాను.

పెండ్తొల నాగేశ్వరరావు.

**ANDHRA PRADESH
MAKING STRIDES ON THE
INDUSTRIAL FRONT**

We at Andhra Pradesh State Financial Corporation are committed to the task of industrialisation of the state. We have so far promoted 7988 units to the tune of more than Rs. 140.00 Crores.

Think of industrial venture and we will take care of the financial requirements. We have special schemes to help you better.

- * Concessional interest rates for units to be set up in backward areas.
- * Special Schemes for technocrats.
- * Attractive facilities for ancillary units.

We finance for land, building and machinery, Foreign Exchange loans too, for import of capital goods.

For details please contact your nearest branch at Hyderabad, Kurnool, Tirupati, Vijayawada, Visakhapatnam, Rajahmundry, Nizamabad, Warangal, Khammam, Nellore, Guntur and Ananthapur or write to the

**MANAGING DIRECTOR
ANDHRA PRADESH STATE
FINANCIAL CORPORATION**

5-9-194, Chirag Ali Lane, Hyderabad-500 001.

APSFC advancing Andhra Pradesh Industrially.

We provide risk capital upto 50% to help entrepreneurs set up industries.

We assist educated unemployed to become employers by supplying machinery on hire purchase for their industry upto Rs. 2.00 lakhs.

We also supply machinery on hire purchase upto Rs. 5.00 lakhs under our "Quick Impact Industrialisation Scheme"

We help in the procuring of raw materials by advances and also against finished products under our "Raw Material Banking Scheme"

We also help in marking your products.

"APSSIDC - A big friend of small industry"

Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation Limited

"PARISRAMA BHAVANAM"

5-9-58/B, Fateh Maidan Road

Hyderabad - 500 029.

Andhra Pradesh (India)

Phones : 34879 - M.D.
35311 - Office

Telex : 015-274

WE DIG DEEP WE GO HIGH
WE HOLD LOW - THE PRICE LINE
WE MARCH AHEAD THAT IS

The Andhra Pradesh Mining Corporation Limited

Good Quality
Precise delivery schedule
Competitive prices
Total reliability

A P M C offers the whole range of goods in :

BARYTES	VERMICULITE
CHRYSOTILE ASBESTOS	QUARTZ
BALL CLAY	ROCK PHOSPHATE
BLACK GRANITE	FELDSPAR
HIGHGRADE LIMESTONE	

Reputed Suppliers & Exporters
Consultants-Mining, Processing & Marketing of Minerals

THE ANDHRA PRADESH MINING CORPORATION LTD
(A State Government Undertaking)

Regd. Office : 6-3-672, Punjagutta, Hyderabad-4 A.P.
Phones: 38402, 38403, Telex: 0155-688 Grams: MINICORP

BARYTES MINES	MANGAMPET
ASBESTOS MINES	BRAHMANPALLY
BALICLAY MINES	DWARAKATIHUMALA
HIGHGRADE LIMESTONE	DHONE
COPPER MINES	MAILARAM
EXPORT OFFICE	MADRAS

With best compliments from ;

**The Singareni Collieries
Company Limited**

KOTHAGUDEM COLLIERIES P.O.
KHAMMAM DIST. A.P.

With best compliments from :

APIDC MAKES GROWING GREAT IN ANDHRA PRADESH

APIDC Pioneered the concept of joint venture, blazing a new trail, now followed all over the country.

APIDC Acts as a special instrument for planner industrialisation of the State.

APIDC Renders financial assistance by way of :

- * Participation in equity and preference share capital.
- * Underwriting of new issues.
- * Underwriting debentures and debenture stock.
- * Providing financial assistance under IDBI Refinance Scheme.

All this has resulted in a major break-through in industrialisation.

- * Promoted 229 large and medium units.
- * Set up 90 joint ventures.
- * 124 units are in production.
- * 104 industrial units are in backward areas of the State.
- * Generated Rs. 876 crores of industrial investment and employment opportunities to 2,00,000 persons.

SETTING THE PACE FOR THE NATION'S PROGRESS

Andhra Pradesh Industrial Development Corpn. Ltd.

Parisrama Bhavanam, Fateh Maidan Rd,
H Y D E R A B A D-500 029.

S.R. Ramamurthy, I.A.S.
Chairman

K. Jayabharath Reddy, I.A.S.
Vice-Chairman & Managing
Director.

Andhra Pradesh State Trading Corporation Ltd.

5-10-174, Fateh Maidan Road,

HYDERABAD-500 004.

(Fully owned by the Government of A.P.)

Started in the year 1970 with a modest capital of Rs. 18.28 lakhs, the Corporation has registered all round expansion in the vital spheres of :

EXPORT : of varied products of Andhra Pradesh including Agricultural and Forest Products and rich and traditional Handicrafts and Handlooms.

IMPORT : of Scarce Raw Materials and their distribution to the industrial sector

INTERNAL MARKETING : of Handicrafts and Handlooms through its net work of LEPAKSHI HANDICRAFTS EMPORIA located at NEW DELHI/HYDERABAD/VIJAYA-WADA / VISAKHAPATNAM / RAJAHMUNDRY / ANANTA-PUR/WARANGAL and TIRUMALA, and also other selected items like EXERCISE NOTE BOOKS.

CLEARING : of Import Consignments of Machinery and Equipment and Imported items like Cement and their delivery to the allottees.

AND ALSO : offer of facilities for Warehousing, Inspection and Documentation, besides Customs Clearance at Hyderabad through the Air Cargo Complex, under its management.

The Corporation has made significant strides in the varied directions with a SIX FOLD increase in its TURNOVER during the last 2 years from Rs. 473 lakhs during 1978-79 to Rs. 2600 lakhs during the year 1979-80, its turnover in the first half year of 1980-81 having touched Rs. 2200 lakhs mark a reflection of the Corporation's significant contribution to the State's Economy.

Extends its WARM WELCOME to the various producers to avail its services.